форми і методи роботи з дітьми, розумно організовувати діяльність колективу, створювати такі умови, які б непомітно, впливаючи на свідомість, примушували дітей обирати правильні форми поведінки, наслідувати позитивні риси характеру в умовах освітнього процесу [2, с. 10]. Успішним у формуванні позитивних почуттів у молодших школярів під час освітньої діяльності залишається виховна робота, яка розповсюджується як на начальний час, так і позаурочний.

Подальшого вивчення потребує визначення зв'язку дошкільної освіти та початкової у формуванні морального виховання дітей.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устинович Гончаренко. – К: Либідь, 1997. – 374 с.
2. Кальчук М. І. Виховання культури потреб особистості у сучасній школі / М. І. Кальчук // Початкова школа. – К.: Преса України, 2016. – № 3. – С. 10–13.
3. Коновальчук І. М. Особистісні особливості дітей молодшого шкільного віку як суб'єктивні чинники їх конфліктів з батьками // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – 2013. – Вип. 1. – С. 178–190.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка: підручник / А. Кузьмінський, В. Омельяненко. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
5. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики / Михайло Григорович Тофтул. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с.
6. Шинкарук В. І. Філософський словник / Володимир Іларіонович Шинкарук. – К.: Голов. УРЕ, 2016. – 800 с.

Тетяна Грицай

ГОТОВНІСТЬ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРЕДМЕТНОЇ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Педагогіка трактує сукупність професійних вимог до вчителя як готовність до педагогічної діяльності. Аналіз літературних джерел, присвячених феномену готовності, показав, що увагу педагогів привертають виявлення умов, прийомів і засобів, які дають можливість організовувати та керувати процесом формування готовності, а психологи акцентують увагу на встановленні зв'язків і залежностей між станом готовності та результативністю діяльності.

У психологічному словнику готовність до дії визначається як «стан мобілізації усіх психофізіологічних систем людини, що забезпечують ефективність виконання певних дій» [2].

Вчені визначають цей феномен як психічний стан, що займає проміжне місце між психічними процесами та властивостями особистості й створює загальний функціональний рівень для забезпечення результативності професійної діяльності, а при особистісному підході – як сукупність особистісних якостей майбутнього фахівця, що уможливлюють виконання ним функцій відповідно до потреб певної діяльності.

На їхню думку, готовність є підґрунтям професійного зростання молодого фахівця. Вчені виділяють такі складові готовності до праці вчителя, як позитивне ставлення до професії, сформованість моральних якостей, достатній рівень оволодіння теоретичними знаннями, практичними вміннями і навичками, самостійність у розв'язанні професійних завдань, розвиток педагогічних здібностей та ін. Розроблені критерії та показники готовності, на основі яких визначають рівні підготовки випускників педагогічних закладів вищої освіти до професійної діяльності.

Це дало підстави визначити, що готовність майбутніх учителів початкової школи до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності є набутою під час навчання особистісною якістю, що проявляється у взаємодії мотиваційних настанов, засвоєних педагогічних і природничих знань, сформованих умінь використовувати їх у навчанні природознавства та комунікативних умінь і здатності до реалізації їх у процесі формування природознавчої компетентності молодших школярів. Це особливе якісне новоутворення особистості майбутнього педагога проявляється в процесі підготовки і засвідчує певний рівень його професійного розвитку.

Г. Селевко розглядає професійну готовність майбутніх учителів як складне структурне утворення, ядро якого складають позитивне ставлення студентів до учительської професії, достатньо стійкі мотиви педагогічної діяльності, наявність професійно значущих якостей особистості, певна сукупність професійно-педагогічних знань, навичок та умінь, а також певний досвід їх використання на практиці. Вона виділяє такі компоненти у структурі професійної готовності вчителя до педагогічної діяльності: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, процесуально-діяльнісний [3].

І. Мозуль визначає наступні компоненти готовності: мотиваційний, що поєднує відповідальність і почуття обов'язку за виконання завдань; орієнтаційний, що являє собою сукупність знань та уявлень про умови діяльності, особливості її здійснення та вимоги до особистості, яка нею займається; операційний, що проявляється у володінні ключовими компетентностями і необхідними способами та прийомами діяльності; вольовий, що включає самоконтроль, самомобілізацію і вміння управляти власними діями; оцінний, що передбачає самооцінку власної підготовленості та відповідність процесу розв'язання завдання чи проблеми встановленим зразкам або алгоритмам [1].

Професійна готовність являє собою не випадковий набір певних особистісних якостей, а інтегративну характеристику, що включає якості

особистості, які знаходяться в динамічній взаємодії з психічними станами та одна з одною. Про професійну готовність студентів до педагогічної діяльності свідчать упевненість у своїх знаннях і вміннях, бажання вирішувати професійні завдання, здібність управляти власними почуттями, думками, діями, поведінкою у процесі педагогічної діяльності.

Серед ознак, що характеризують систему професійної готовності, виокремлюють професійно значущі якості особистості; позитивну мотивацію до педагогічної діяльності та сукупність професійно значущих потреб; знання про умови педагогічної діяльності, її структуру, професійну роль учителя; почуття відповідальності за результати педагогічної діяльності; соціально-професійне налаштування і стабільність професійних інтересів.

Процес формування професійної готовності детермінований деякими спеціально організованими заходами, педагогічними умовами. Серед них важливими є: управління мотивацією вибору учительської професії та спеціальності; професійна ідентифікація, самовизначення і адаптація студентів; моделювання і реалізація дидактичних і організаційно-педагогічних засобів, які забезпечують студентів методологією, теорією, методикою і початковим досвідом професійної діяльності вчителя; творча співдружність і професійно-педагогічна спрямованість спільної діяльності вищої і загальноосвітньої школи; професійна обізнаність студентів про педагогічну діяльність.

Для більшості науковців спільним є розуміння процесу формування професійної готовності студентів до педагогічної діяльності, який включає три основні етапи: професійна орієнтація, професійний відбір, професійне навчання і виховання на рівні закладу вищої освіти.

Систему формування професійної готовності складають такі структурні компоненти: мета і завдання формування професійної готовності; принципи, форми і методи формування готовності; планування системи формування готовності; пізнання результатів процесу формування професійної готовності до педагогічної діяльності (рівні, причини, фактори, умови).

Узагальнення різних підходів дослідників до визначення структури готовності дозволило нам виокремити наступні основні компоненти готовності майбутніх учителів початкових класів до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності: мотиваційний, змістовий, процесуальний, комунікативний.

Мотиваційний компонент готовності вчителя до формування предметної природознавчої компетентності молодших школярів визначається нами як система, яка включає в себе різноманітні установки особистості, що зумовлюють педагогічну діяльність і формування в учнів початкової школи предметної природознавчої компетентності: інтереси, переконання, спонуки, зацікавленість і позитивне ставлення до означеної діяльності, усвідомлення необхідності оволодіння обсягом теоретичних знань та

практичних умінь, сформованість професійно-значимих установок і прагнень до самовдосконалення, які пов'язані із здійсненням практичнозначущої професійної діяльності.

Позитивне ставлення і зацікавленість обраною професійною діяльністю виступають стрижнем, навколо якого об'єднуються основні якості й властивості особистості педагога, тому мотиваційно-ціннісне ставлення до професії має важливе спонукальне значення для навчання майбутнього вчителя.

Змістовий компонент готовності майбутніх учителів початкової школи до формування предметної природознавчої компетентності у молодших школярів розглядаємо як систему засвоєних у процесі навчання теоретичних і практичних знань про принципи, форми, методи, прийоми, засоби, технології організації освітнього процесу з природознавства. Цей компонент складає сукупність усіх знань про природу, педагогіку, психологію і методику навчання природознавства.

Змістовий компонент передбачає науково-теоретичну підготовку з метою формування у майбутніх учителів початкової школи характеристики, що включає психолого-педагогічний, дидактико-методичний, поліпредметний природничий зміст і є достатньою для формування природознавчої компетентності у молодших школярів. Він тісно пов'язаний з діями особистості педагога, спрямованими на формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності.

Ми вважаємо, що рівень набутих знань залежить від змісту теоретичної і методичної підготовки студентів, розвитку їхніх творчих здібностей, наявності педагогічного досвіду, що виявляється у процесі виконання різних педагогічних завдань. Ґрунтовність знань можна перевірити тільки на практиці, в процесі якої теоретичні знання знаходять своє практичне відображення.

Процесуальний компонент готовності майбутніх учителів початкової школи до формування предметної природознавчої компетентності у молодших школярів – це необхідний обсяг педагогічних умінь і навичок забезпечувати якість навчання природознавства. Він характеризується наявністю у вчителя практичних умінь, необхідних для розвитку інтересів школярів до природознавства: вміння організації такої роботи, вміння використовувати різні форми і методи навчання природознавству для формування предметної природознавчої компетентності у молодших школярів, вміння аналізувати та здійснювати корекцію своєї роботи.

Для формування предметної природознавчої компетентності у молодших школярів важливе значення має не лише безпосередній діалог із самою природою, а й «комунікація з приводу природи», тому одним з важливих результатів підготовки майбутнього учителя початкової школи є готовність до комунікативної діяльності з учнями, що слугуватиме основою для пізнання природи, педагогічної взаємодії, вербального оцінювання.

Таким чином, професійна готовність майбутнього вчителя початкової школи до формування предметної природознавчої компетентності молодших школярів являє собою складну характеристику, до основних структурних компонентів якої відносяться мотиви, позитивні установки професії, професійно важливі риси характеру, педагогічні здібності, сукупність професійно-педагогічних знань, практичних навичок і комунікативних умінь. Компоненти готовності майбутнього вчителя початкових класів до формування предметної природознавчої компетентності молодших школярів, об'єднуючись у єдине ціле, створюють систему професійної готовності та виступають важливим фактором підготовки вчителя до професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Мозуль І. В. Експериментальна методика підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності / І. В. Мозуль // Вісник Глухівського національного педагогічного університету. – Глухів : РВВ ГНПУ, 2017. – Вип. 2 (34). – С. 130–142.
2. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. – К. : Вища школа, 1982. – 165 с.
3. Селевко Г. Педагогические компетенции и компетентность / Г. Селевко // Сельская школа. – 2004. – № 3. – С. 29–32.

Іван Гром

ІНТЕРАКТИВНІ ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Дистанційне навчання – сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами, а також у процесі навчання.

В наш час дистанційне навчання це зовсім нова організація освітнього процесу. Використовуючи таке навчання викладачі та студенти освоюють нові технології навчаючись, удосконалюючи і навіть помиляючись.

Також дистанційне навчання визначають як технологію отримання знань за допомогою телекомунікаційних засобів, коли взаємодія учнів і вчителів проходить на відстані. У дистанційному навчанні змінюється роль і вимоги до вчителів. Уроки складають лише невелику частку, процес навчання орієнтує студентів на творчий пошук інформації, вміння самостійно набувати необхідні знання і застосовувати їх у вирішенні